

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНОМУ НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ БУХГАЛТЕРІВ

Ковальова Т.В., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Аналізуючи дані Державної служби зайнятості, ринок праці у 2018 р. потребував водіїв, продавців, охоронців, бухгалтерів, кухарів, вантажників, швачок, електрозварювальників, слюсарів, токарів, пекарів, столярів, офіціантів, медичних сестер, трактористів, птахівників, тваринників, інженерів, фармацевтів, педагогів [1]. Якщо перші три позиції – це працівники робочих професій, то четверте місце посідає бухгалтер, підготовка яких здійснюється, в основному, у межах ВНЗ. Пропозиція на ринку праці щодо бухгалтерів підкріплюється і досить непоганим матеріальним заохоченням. Так, у базі даних служби зайнятості серед високооплачуваних вакансій є пропозиції головному бухгалтеру – 40 тис. грн в Києві, фінансовому директору – 38 тис. грн [1]. Для того, щоб стати конкурентним на ринку праці, випускник ВНЗ, що навчався за спеціальністю «Облік і оподаткування» повинен підтвердити свою здатність до практичної реалізації надбаних компетенцій. Це можливо лише при практико-орієнтованому навчанні.

Висвітлення питань, пов'язаних з практико-орієнтованим навчанням, приділяли увагу: Майковська В., Басалаєва Н., Вербицький А., Житнік Н., Коп'єва С., Пальчикова І., Пітча С., Пушкарьова Т. Однак, проблеми формуванням професійної компетентності засобами практико-орієнтованого навчання у майбутніх фахівців за спеціальністю «Облік і

оподаткування» досі залишаються невирішеними і потребують подальшого дослідження.

Практико-орієнтований підхід нині вважається одним із найефективніших засобів професіоналізації навчання у ВНЗ, оскільки максимально наближує студентів до майбутньої професійної діяльності [2]. Його сутність полягає в організації навчального процесу в контексті майбутньої професії шляхом відтворення у формах і методах навчальної діяльності студентів реальних психолого-соціальних ситуацій, що супроводжують конкретну професійну діяльність [3]. Принципами організації практико-орієнтованого навчання є [2]: мотиваційне забезпечення навчального процесу; зв'язок навчання з практикою; свідомість і активність студентів у навчанні. Таким чином, в рамках практико-орієнтованого навчання на кожному навчальному занятті повинна розвиватися внутрішня мотивація навчання, оскільки з'являється можливість вільного вибору способів вирішення обговорюваної проблеми; студенти відчують власну компетентність; переживають власну автономію.

Зміст практико-орієнтованого навчання за спеціальністю «Облік і оподаткування» складається з традиційних видів навчання (теоретична частина): лекції, практичні заняття, самостійної роботи, курсового та дипломного проектування та прикладної або практичної частини (практичні роботи, ігрові форми підготовки, навчальну і виробничу практики, виконання проектів спільно з викладачами ВНЗ та фахівцями-практиками). Б.Данилишин також наголошує на практичній орієнтованості освітніх програм. Зокрема він зазначає: «Застосування знань студентами шляхом проведення практичних занять в умовах, наближених до реальних. Наприклад, вивчаючи бухгалтерський облік, студенти повинні мати можливість проаналізувати роботу конкретного підприємства, маючи в розпорядженні первинну бухгалтерську документацію: «касу», «банк»,

договори. Студент, який під час навчання брав участь в дослідженні та розробці реальних проектів, по праву може вважатися добре підготовленим практико-орієнтованим фахівцем» [4].

У Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті при підготовці фахівців з обліку та оподаткуванню, навчальним планом передбачені всі складові теоретичної частини. Щодо прикладної частини – студенти виконують практичні завдання з використанням первинних документів, бухгалтерських реєстрів, форм фінансової звітності. Однак, цього недостатньо. Для покращення та поглиблення практичної підготовки студентів необхідно розробка разом з бухгалтерами – практиками індивідуальних завдань, які б охоплювали облік усіх сторін господарської діяльності за різними видами економічної діяльності. Доречними було б при формуванні змісту навчальних дисциплін при впровадженні практико-орієнтованого підходу вимагати засадничою інформацією зробити практичні відомості, що перетворюють цілі та завдання кожної навчальної дисципліни в конкретизований кінцевий продукт навчання та підпорядкує вибір методів навчання дидактичним закономірностям практико-орієнтованого підходу, вибудованим відповідно до етапів досягнення кінцевого продукту професійного навчання [3]. Необхідний досвід це і є кінцевий продукт навчання, тобто конкретизовані види дій засвоєння студентами в ході роботи з навчальною інформацією. Одержаний досвід практичних дій або застосування засвоєного змісту освіти є критерієм ефективності навчального процесу. Кінцевий продукт навчання і практико-орієнтований підхід до процесу пробуджує дуже важливе явище в педагогіці – обов'язкове впровадження у навчальний процес особистісно-орієнтованого навчання. Це означає, що викладач повинен стежити за індивідуальними успіхами кожного студента і намагатися пристосувати навчальний процес до особистісних особливостей своїх студентів. Особливістю практико-орієнтованого

підходу в цьому випадку виступають два важливих чинники: – проектування змісту навчання відповідно до індивідуальних характеристик студентів; – породження педагогічного інструментарію, який дає змогу враховувати індивідуальні особливості кожного студента. Традиційний підхід до професійної освіти спирається на програму курсу, що викладається, і орієнтується на студентів із середніми здібностями до навчання. Практико-орієнтований підхід у професійній освіті орієнтується на кінцевий продукт навчання та індивідуально-особистісні риси кожного студента при досягненні ним кінцевого результату [5]. Такими чином, для впровадження практико-орієнтований підходу у професійному навчанні майбутніх бухгалтерів дасть можливість підготувати конкурентоздатних фахівців і задовольнити ринок праці щодо вказаних працівників.

Література:

1. Степанковська Я. Ринок праці-2018. ТОП-20 професій, яких гостро потребує Україна. URL: <https://glavcom.ua/economics/finances/rinok-praci-2018-top-20-profesiy-yakih-gostro-potrebuje-ukrajina-517151.html>.
2. Горбенко Г. В. Практико-орієнтоване навчання у підготовці бакалаврів реклами і зв'язків з громадськістю. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2015. Вип. 4(45). С. 64-69.
3. Майковська В. І. Практико-орієнтоване навчання як засіб професіоналізації підготовки майбутніх фахівців в Україні. URL: <file:///E:/наука/2019-2020/103471-242252-1-PB.pdf>.
4. Данилишин Б.М. Якими мають бути перетворення в українській вищій школі. URL: https://glavcom.ua/columns/b_danilishyn/yakimi-mayut-buti-peretvorennya-v-ukrajinskiy-vishchiy-shkoli-525082.html
5. Пальшкова І. Практико-орієнтований підхід у професійному навчанні майбутніх педагогів початкової ланки. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/33/v_ishuk_14.pdf